

DATOS IDENTIFICATIVOS

Lingua española

Materia	Lingua española			
Código	P02G120V01303			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Cuevas Alonso, Miguel			
Profesorado	Cuevas Alonso, Miguel Rodríguez Vega, María Regina			
Correo-e	mcuevasalonso@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	<p>A lexislación actual esixe que o futuro docente posúa, ademais dunha extensa e profunda formación en aspectos psicopedagóxicos, un dominio da ferramenta básica e imprescindible en todo proceso de comunicación: a lingua española. Ademais do coñecemento dos principios básicos e científicos de disciplinas lingüísticas que se ocupan da lingua española, as destrezas, que os profesores deben perfeccionar nas clases, para alcanzar os obxectivos inherentes á aprendizaxe: capacidade lectora, a expresión oral, a expresión escrita e a análise e interpretación de textos orais e escritos.</p>			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
C43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
C44	Adquirir formación literaria e coñecer a literatura infantil
C45	Coñecer o currículo escolar das linguas e a literatura
C46	Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente nas linguas oficiais da Comunidade Autónoma correspondente

C47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino
C48	Fomentar a lectura e animar a escribir
C49	Coñecer as dificultades para a aprendizaxe das linguas oficiais de estudantes doutras linguas
C50	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües
C52	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D7	Resolución de problemas
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D11	Traballo nun contexto internacional
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D19	Lideranza
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativo e cooperativo, e promovelos nos estudantes desde a participación e o esforzo individual.	A3 A5	B2 B3 B4 B5	C50	D1 D2 D7 D9 D10 D12 D17 D19
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	A1	B1 B2 B4 B7	C43 C44 C45 C46 C47 C49 C52	D1 D2 D3 D7 D13 D14 D15 D20
Coñecer, respectar e promover a diversidade lingüística e cultural de España e de Europa.	A1 A2 A3	B3 B4 B5 B7	C43 C50 C52	D11 D13 D14 D15 D20
Recoñecer a identidade da etapa de educación infantil e as súas características cognitivas e *comunicativas.	A2	B1 B2	C43 C44 C46 C47 C49	D7 D14 D17
Saber expresarse en español con fluidez e precisión e poder facer un uso flexible do devandito idioma para fins sociais, académicos e profesionais.	A4	B2	C46 C48	D1 D3 D12
Falar, ler e escribir, correcta e adecuadamente, a lingua española.	A4		C46 C48	D1 D7 D14
Coñecer a *fonoloxía, a fonética e a ortografía da lingua española.	A1 A2	B1	C43	D1 D3 D7 D14
Coñecer e saber usar a gramática do español.	A1 A2	B1	C43	D1 D7 D14 D16

Adquirir e saber utilizar os conceptos básicos da *semántica, a *lexicología e a lexicografía do español.

A1 B1 C43 D1
A2 D7
D9
D14
D16

Contidos

Tema	
1. Cuestións xerais de comunicación	1.1. Comunicación, linguaxe e significación. 1.2. A linguaxe como instrumento de comunicación e expresión. 1.3. As linguas como patrimonio inmaterial (*PEA-UNESCO) 1.4. Mensaxes, sinais e supostos: procesos *inferenciais e *semióticos 1.5. O código na comunicación 1.6. Relevancia
2. Fonética e *fonoloxía do español	2.1. Fonética e *fonoloxía. As relacións entre os elementos do sistema. 2.2. Fonética. Ramas da Fonética. Fundamentos da Fonética *Articulatoria e Acústica. Os sons do español. A transcrición. 2.3. *Fonoloxía. Ámbito de estudo. A *fonemática e a *prosodia. A fonema e a súa determinación. As fonemas do español. *Neutralización, *desfonoloxización e distribución *defectiva. A transcrición. 2.4. *Suprasegmentos. A *síllaba. O acento. A *entonación.
3. Morfoloxía e sintaxe	3.1. O ámbito da morfoloxía e da sintaxe. As unidades. Enunciado e oración. A noción de *sintagma. 3.2. Descrición das unidades. 3.3. As categorías *gramaticais. 3.4. Unidades *sintácticas. 3.5. Funcións. A oración simple, composta e complexa.
4. Léxico	4.1. O signo lingüístico. *Conmutantes de expresión e contido. 4.2. A *lexicología e a *semántica. A lexicografía e os estudos de léxico. 4.3. Campos *semánticos. Compoñentes do significado. Análise *paradigmático e *sintagmático. 4.4. Relacións léxicas. 4.5. Corrección e innovacións léxicas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	20	0	20
Presentacións/exposicións	6	18	24
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	2	12	14
Sesión maxistral	28	40	68
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	20	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas aplicando os contidos explicados e axudado polas directrices e supervisión do profesor. Por iso, adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Presentacións/exposicións	Exposición durante as horas prácticas e por grupos de traballo no que se poñan en práctica os contidos explicados.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividades previstas para ser realizadas polos alumnos de maneira autónoma e fose da aula que serán corrixiadas polo profesor de maneira individual.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	En horario de clase. En sesión de *tutoría. Orientacións, seguimento dos traballos e programa, solución de problemas e dúbidas. Revisión de metodoloxía e consultas bibliográficas.

Resolución de problemas e/ou exercicios	En horario de clase. En sesión de *tutoría. Orientacións, seguimento dos traballos e programa, solución de problemas e dúbidas. Revisión de metodoloxía e consultas bibliográficas.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	En horario de clase. En sesión de *tutoría. Orientacións, seguimento dos traballos e programa, solución de problemas e dúbidas. Revisión de metodoloxía e consultas bibliográficas.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Presentacións/exposicións	Realización de traballos tutelados e presentación dos resultados	20	A1 B1 C43 D1 A2 B2 C44 D2 A3 B3 C45 D3 A4 B4 C46 D7 A5 B5 C47 D9 B7 C48 D10 C49 D11 C50 D12 C52 D13 D14 D15 D16 D17 D19 D20
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	De forma autónoma e non autónoma: Sesión maxistral: Valorarase a participación habitual do estudante nas sesións expositivo-participativas (15%) Resolución de problemas e/ou exercicios: Participación na preparación, realización e revisión dos exercicios de aplicación/profundización, de resolución de problemas ou de prácticas de análises e comentario (15 %) Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas: Avaliación das competencias adquiridas na aplicación práctica dos coñecementos teóricos (15%)	45	A1 B1 C43 D1 A2 B2 C44 D2 A3 B3 C45 D3 A4 B4 C46 D7 A5 B5 C47 D9 B7 C48 D10 C49 D11 C50 D12 C52 D13 D14 D15 D16 D17 D19 D20
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	35	A1 B1 C43 D1 A2 B4 C44 D2 A3 C45 D3 A4 C46 D7 A5 C47 D13 C49 D14 C52 D15 D16 D20

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os estudantes, para superar a materia, deberán obter o 50% de todas e cada unha do catro probas que integran a avaliación. No caso de que non superasen algunha das probas e, especificamente, as competencias de a materia, serán avaliados na segunda convocatoria durante o mes de xullo. Neste caso a avaliación realizarase mediante un exame. Aqueles estudantes que, por causa xustificada no comezo do curso académico, non poidan asistir regularmente a as clases teóricas, prácticas, actividades e exercicios que se desenvolverán nos espazos docentes destinados ás tarefas determinadas, deberán realizar, obrigatoriamente, as mesmas actividades e tarefas dos asistentes, e no mesmo prazo sinalado para ese efecto. As porcentaxes asignadas ás probas para os alumnos non asistentes serán exactamente os mesmos que os indicados para os estudantes asistentes.

Bibliografía. Fontes de información

- § Almela Pérez, R. (1999): Procedimientos de formación de palabras en español. Barcelona: Ariel.
- § Ayala Castro, M. A. (2001): Diccionarios y enseñanza. Alcalá de Henares: Universidad de Alcalá.

- § Di Tullio, A. (2005): Manual de gramática del español. Buenos Aires: La isla de la luna.
- § Escandell Vidal, M. V. (2007): Apuntes de semántica léxica. Madrid: Cuadernos de la UNED.
- § Gómez Torrego, L. (2002): Gramática didáctica del español. Madrid, SM.
- § Hernanz, M^a L & J. Mª Brucart (1987): La sintaxis (Principios teóricos. La oración simple). Barcelona: Crítica
- § Montolío, E. (coord.) (2000): Manual práctico de escritura académica (3 vols.). Barcelona: Ariel.
- § Real Academia Española (2009): Nueva gramática de la lengua española. 2 volúmenes. Madrid: Espasa.
- § Real Academia Española (2010): Nueva gramática de la lengua española. Manual. Madrid: Espasa.
- § Rodríguez Espiñeira, Mª J. & B. López Meirama (1998). Ejercicios de análisis sintáctico. Universidad de Santiago de Compostela, Lalia, series Minor, nº 6.
- § Sánchez Lobato, J. (coord.) (2006): Saber escribir, Madrid, Aguilar.

Complementaria

- § Gómez Manzano, P. et al. (2000): Ejercicios de gramática y de expresión. Madrid: Editorial Centro de Estudios Ramón Areces.
- § Gómez Torrego, L. (2002-2005): Nuevo manual de español correcto. Madrid: Arco/Libros. (2 vols.)
- § Teso Martín, E. del (2002): Compendio y ejercicios de semántica I. Madrid, Arco/libros.
- § Villanueva, D. (2006): El comentario del texto narrativo: cuento y novela. Madrid: Marenostrum, Forum Didáctico.
- § Bosque, I. (2004). Redes. Diccionario combinatorio del español contemporáneo. Madrid: SM.
- § DCECH (1980-1991). Diccionario crítico etimológico castellano e hispánico, de Juan Corominas, con la colaboración de José
- § DEA. (1999). Diccionario del español actual, de Manuel Seco, Olimpia Andrés y Gabino Ramos. Madrid: Aguilar.
- § DUE. (1998). Diccionario de uso del español, de María Moliner. Madrid: Gredos.
- § Pharies, D. (2002). Diccionario etimológico de los sufijos españoles. Madrid: Gredos.
- § REAL ACADEMIA ESPAÑOLA-ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA (2005). Diccionario panhispánico de dudas. Madrid: Espasa Calpe.

Ao longo do curso, os alumnos terán que consultar tamén fontes electrónicas tanto escritas, tales como xornais en rede (ex.: www.elpais.es; www.farodevigo.es) coma orais.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica da lingua e a literatura infantil/P02G110V01404
